

Examenul național de bacalaureat 2024
Proba E. b)

Limba și literatura croată maternă

Varianta 4

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

SUBIECTUL I

(45 de puncte)

Pažljivo pročitaј slijedeći ulomak:

Petar Krupić, plemić iz Velike Mlake, od malih je nogu živio u Zagrebu. Obišao bje poslije mnogo svijeta po zlatarskom nauku, došao dapače i do samih Mletaka, gdje se zlato ponajfinije kuje i u tanke žice prede. Poslije puno muke i nauke povrati se u Zagreb, bude upisan u ceh, priženi tastov posao i zidanu kuću kod Kamenih vrata. Premda mu je posao uspijevao i sreća cvala, nikad se majstor Petar ne uzoholi niti krivim djelom ne omrlja imena, a građani ga rad poštena srca i bistra uma ubrzo zavolješe te izabraše starješinom. Nu sreća brzo prođe, a nesreća brže dođe. Na veliku žalost zlatarovu preminu doskora vјerna žena, ostaviv nakon sebe nejačku jedinicu - po imenu Doru.

Toj je Dori bila stara Magda kuma na krstu, to je kumče pazila Magda kao oko u glavi. Krupiću nije bilo kada upućivati njegovo mezimče. Turska sila dotuživala je na sve strane, pa je bilo kupiti i hrane i obrane da gradu na pomoći bude. A i velika gospoda Zrinjski, Bakači i Alapići zadavali su Zagrepčanima dosta jada, te pravdanju ni kraja ni konca. I među sobom se Zagrepčani grizli i klali po davnoj navadi, te je bilo miriti, suditi, a za nikakvu plaću, već za čast, hvalu i dva para čizama. Valjalo je dakle gledati da se živi, te snovati i kovati u zoru i u noć. Otkinut tako koje zlatarskim koje glavarskim poslom od ognjišta svoga, veselio se Krupić Magdinoj brizi, znajući da je starica duša kao zlato i da će pobožnom rukom i naukom uputiti svoje kumče na put vremenite i vječne sreće.

Nu Dori i nije trebalo toliko pažnje i brige. Mladica po duši dobra, a ne videći zla, bila bi i po sebi našla put kojim poći valja da ne zagrežeš u zlo. Bijaše bistra, živa, te se već za kasnijega djetinjstva toliko uslobodila da je već nisu smatrali djetetom, da su je dapače svi nazivali »zlatarovom mudrijašicom«, jer se mala - a nije to za ono doba šala - naučila bila čitanju i pisanju od varoškoga školnika Blaža Dragšića.

Pa tek kad pupolj budne ružicom, djevojče djevicom! Divna li oku milja!

Kad je nedjeljom i svetkom, idući od rane mise preko Markova trga kući svojoj, premetala drobne nožice, obuvane crvenim šiljastim postolicama, kad joj se lijepa glavica njihala pod kitnom partom, a bujne joj se crne plete spuštale niz plavetni, janječim krinom ošiveni zobun, kad je ručicama držala na prsima veliki, srebrom okovani molitvenik, stidno gledajući pred sebe, da nisi mogao spaziti munjevita oka od dugih svilolikih trepavica, bio bi rekao svatko: eto, svetica sašla sa oltara među svijet da milim pojavom razveseli snuždene ljude.

Mnogomu se građanskomu sinu - a ne kojekakoviću - otimale oči za Dorom; mnoga je majka u duši računala, kad li bude Dora zrela za njezina sina, pače i velikaški gospodičići, kad ih iznebuha oprži sjajno oko zlatarove kćeri, znak bi prišapnuti: »Ej da nije, što je!«

Ali nije se Dora dičila samo lijepim licem, već i ljepšom dušom. Bilo je tu i drugoga uzroka, uzroka doista velevažna, jer zlatom važe. [...]

August Šenoa – *Zlatarovo zlato*

A. Na temelju podataka iz gornjeg književnog teksta odgovorite, na ispitnom listu, na slijedeća pitanja:

1. Izdvojite iz teksta osam osobine Petra Krupića. **8 bodova**
2. Pronađite u tekstu kakvi su bili Zagrepčani u tom vremenu. **6 bodova**
3. Izdvojite iz teksta tri Dorine osobine. **3 boda**
4. Pronađite kako je izgledala Dora nedjeljom i svetkom. **4 boda**
5. Razvrstajte književno djelo u odgovarajuću književnu vrstu i književno razdoblje. **2 boda**
6. Objasnite značenje frazema „od malih nogu“. **2 boda**

B. Sastavite tekst od najviše jedne stranice u kojem biste razmotrili kriterije koji su ključni za pravu obitelj, polazeći od sopstvenog iskustva, kao i na temelju ideja iznesenih u gornjem tekstu Augusta Šenoa.

Pri pisanju teksta imajte na umu slijedeće:

1. sadržaj teksta: a) Izražavanje mišljenja o zadanoj temi – 2 boda; b) Predstavljanje dvaju argumenata – 4 boda; c) Razvijanje spomenutih dvaju argumenata – 4 boda; d) Upotrebljavanje ideja iz književnog teksta – 1 bod; e) Upotrebljavanje podataka iz stvarnog života – 2 boda; f) Jasna formulacija zaključka – 2 boda **15 bodova**
2. kontinuitet teksta i logičan slijed informacija, **2 boda**
3. podjela teksta na uvod, sadržaj i zaključak, **1 bod**
4. formalno uređivanje teksta. **2 boda**

SUBIECTUL al II-lea

(15 puncte)

„Obitelj je riječ koja spaja sve i svakoga. jer u životu svatko ima ili je imao obitelj. Može biti različit, sastojati se od različitog broja ljudi i ne nužno rodbine, nalaziti se bilo gdje u zemlji ili svijetu. Sve je to isto, jer to je tvoja obitelj. Obitelj je mjesto gdje ste uvijek dobrodošli gdje im je uvijek drago vidjeti te, gdje su spremni učiniti sve za tebe. Obitelj je radost i odgovornost u isto vrijeme, obitelj je sreća i obaveza. Kombinacija ovih čimbenika uvijek je bila, jest i bit će. Mnogi ljudi zaborave na to kada stvaraju obitelji. Ali obitelj je jedini oblik života koji omogućuje život sretan do kraja života.“

Izvor: <https://minikar.ru/hr>

Napišite na jednoj stranici sastav u kojim ćete izložiti važnost obitelji za svakog čovjeka. U pisanju možete se služiti osobnim iskustvom.

1. Vanjski oblik sastava **2 boda**
2. Unutarnji oblik sastava: a) sadržaj – 2 boda; b) kompozicija – 2 boda; c) jezična sredstva – 4 boda; d) stil sastava – 3 boda **11 bodova**
3. Opći ton djela **2 boda**

SUBIECTUL al III-lea

(30 de puncte)

Napišite esej od 3 - 4 stranica u kojemu ćete predstaviti hrvatsku renesansu. Esej će biti strukturiran sa naglaskom na dva naučena djela. U pisanju eseja ćete staviti naglasak na slijedeće zahtjeve:

1. Sadržaj eseja: **24 bodova**
 - a) trajanje europske renesanse i trajanje hrvatske renesanse;
 - b) pronalženje triju osobina koja pripadaju renesanse za svako naučeno djelo;
 - c) kratak sadržaj svakog naučenog djela;
 - d) uspoređivanje naučenih djela po temi koju obrađuju;
 - e) uspoređivanje glavnih likova.
2. Formalna struktura eseja (podjela na uvod, sadržaj i zaključak – 1 bod, kontinuitet i logičan slijed informacija – 2 boda, respektiranje pravopisnih norma jezika – 2 boda, izgled i čitljivost teksta – 1 bod) **6 bodova**